

PITE ry:n lausunto Suomen Eduskunnalle koskien Kansalaisaloitteen 11/2019, ”Rajat Räiskeelle”, ehdotusta kieltää F2/F3 ilotulitustuotteiden yleinen myynti kuluttajille.

Pyro- ja Ilotulitustaiteen edistämisyhteisö ry. (PITE ry) jakaa yleisen huolen ihmisten ja eläinten terveyden, turvallisuuden ja elinympäristön suojelemisen puolesta. Alan kanta on, että melua, häirintää ja vahinkoja pystyy vähentämään systemaattisen työn kautta, ja että laillinen, vastuullinen ja elinvoimainen toimiala sekä tiivis viranomaisyhteistyö ovat parhaat keinot ilotulitteiden turvallisuuden ja ympäristöystävällisyyden edistämiseksi.

Toimialajärjestö esittää, että kansalaisaloite hylättäisiin.

Ilotulitteet ovat EU Direktiivin 2013/29/EU mukaista liiketoimintaa

Suomen ilotuliteala on EU:n direktiivin 2013/29/EU mukaista liiketoimintaa. EU:n jäsenvaltio ei saa kieltää, rajoittaa tai estää direktiivin mukaisten pyroteknisten tuotteiden asettamista saataville markkinoille (2013/29/EU art4-1§). Saman artiklan 2§ antaa jäsenvaltiolle oikeuden kansallisesti karsia tarjontaa F2 ja F3 kategorioiden tuotteiden osalta viitaten yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, kansalaisten terveyteen ja turvallisuuteen sekä ympäristön suojelemiseen. Eläinten oikeuksista ei ole mainintaa.

CEN- standardit määrittelevät yhteiset tuotteet EU:ssa. Edellä mainitun kansallisen sääntelyn, kuten muut Suomen lainsäädännön vaatimukset, toteuttaa toimialan suomalaiset toimijat.

F2/F3-tuotteiden myynti- ja hallussapitokiellon toteuttaminen sillä perusteella, että käyttö olisi Suomessa poikkeuksellisen riskialtista on vaikeasti osoitettavissa. Tuotteet ovat turvallisia käyttää, kun määräyksiä ja tuotteiden käyttöohjeita noudatetaan. Käytön ympäristövaikutus on sangen vähäinen. Kiellon perusteleminen viittauksella, että tuotteita luovutetaan laittomasti alaikäisille, tai että laiminlyödään pakollisten suojalasien käyttö, ei oikeuta rikkomaan direktiivin sääntöä avoimesta ja vapaasta markkinasta.

Emme myöskään näe tilastoissa lisääntyvää määrää vahinkoja tai tulipaloja. Päinvastoin niissä voidaan osoittaa systemaattista vähenemistä viranomaisten ja toimialan yritysten toimenpiteiden ansiosta. Ei siis ole oikeutettuja syitä kieltää F2/F3-tuotteiden myyntiä ja hallussapitoa.

Ilotulitustuotteiden asettaminen markkinoille on Suomen oloihin sopeutunut elinkeino.

Kansalaisaloite esitetyssä muodossa vaatii, että ilotulitustuotteiden myynti kuluttajalle elinkeinona tulee kieltää. Toiminta F1 tuotteiden kanssa on taloudellisesti merkityksentöntä, eikä se ole kannattavaa liiketoimintaa sellaisenaan. Ilotulitusnäytöksissä käytetään F4-, ei F2/F3-tuotteita. Suomen räjähdelain säädäntöä sovelletaan F2/F3/F4-tuotteiden käsittelyyn, varastointiin ja kuljetukseen, mikä aiheuttaa alan yrityksille raskaita ja vaikeasti lopetettavia kiinteitä kustannuksia. F4- ja F2/F3-toiminnot jakavat tuotehankinta- ja logistiikkakulut, eli F4-toiminta rahoitetaan F2/F3-toiminnalla, joka edustaa 90% alan liikevaihdosta. Todettakoon vielä, että kaikki pienet näytöstoimijat hankkivat F4-tuotteensa isommilta toimijoilta, jotka tuovat niitä Suomeen.

Vastoin kansalaisaloitteen väitettä, näytöstoiminnalla ei ole merkittävää kasvupotentiaalia, pääosin johtuen Suomen maantieteellisestä sijainnista. Suomi on iso, harvaan asuttu maa. Tässä on pääsyy sille, että kuluttajatuotteiden myynti edustaa niin suurta osaa koko toimialasta. Lainataksemme pohjoisessa asuvaa kansanedustajaa: ”Miksi minun pitäisi ajaa 2 tuntia suuntaansa lasten kanssa katsoakseni ilotulitusnäytöstä? Ammun mieluummin ilotulitteeni itse kotipihalla.”

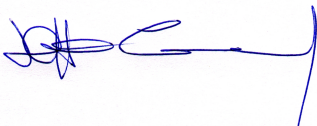
Edellä mainituista syistä F2/F3-liiketoimintakiellosta tulee koko toimialan liiketoimintakiello. Kansalaisaloite ei avaa mitään uusia ovia vaan poistaa toimintaedellytykset muiltakin toiminnoilta.

EU:n toimintamallissa lailliset toimijat hoitavat lain mukaisen tuotehuollon.

Tällä hetkellä kansallisen sääntelyn toteuttavat toimialan yritykset. Ne asettavat Suomen markkinoille lainmukaisen tuotetarjonnan sekä seuraavat asetettuja tuote-, myynti- ja luovutusmääräyksiä. Yritykset myös hoitavat tuotteiden laadunvarmistuksen, suojalasien tarjonnan myyntipisteissä, reklamaatiot, mahdolliset vakuutuskorvaustapaukset, tilastoinnin ja raportoinnin sekä kehittävät tarjontaa turvallisempaan suuntaan. Lisäksi toimiala on sitoutunut poistamaan maatumattomat muovikomponentit tuotteista, ja ajaa alaan liittyviä ympäristöhankkeita. Toimiala tekee myös yhteistyötä Silmälääkäriyhdistyksen ja Pelastusopiston kanssa vahinkoanalysoinnin kehittämiseksi ja vahinkojen torjumiseksi.

Kansalaisaloite esitettyssä muodossa toteutettuna kieltäisi perustuslain vastaisesti laillisen elinkeinon, lopettaisi alan yritystoiminnan, purkaisi ilotulitteiden sääntely- ja valvontakoneiston, johtaisi hallitsemattomaan harmaatuontiin, lisääntyvään kotitekoisten pommien rakenteluun ja siirtäisi valvontatehtävät Poliisille ja Tullille. Lisäksi kotimaisten yritysten ilotulitusnäytöstötoiminta vaikeutuisi ratkaisevasti. Rajat Räiskeelle-aloitteen mukainen elinkeinokielto lopettaisi Suomen nykyisen perhekeskeinen uudenvuodenhuvien, mutta räiskyntä silti jatkuisi ja vakavien vahinkojen vaara lisääntyisi. Kielto ei lopeta kysyntää.

Toimiala esittää, että kansalaisaloite hylättäisiin. Ala esittää myös, että lakipuitteita kehitettäisiin tukemaan siirtymää kohti pehmeämpää ja yhteisöllisempää ilotulituskulttuuria Suomessa. Lisäksi toimialan, viranomaisten ja poliittisten tahojen tulisi yhdessä edistää EU:n pyroalan siirtymistä kiertotalouteen sopivaan tuotevalikoimaan.

Pyro ja Ilotulitetaiteen Edistämisyhteisö ry

Uffe Cederqvist, PJ

050 62143

uffe.cederqvist@gmail.com

Lausuntoon kuuluvat oheinen perustelumuistio sekä sen liitteet:

A: Kuva: Pyrotoimialan rakenne ja tunnusluvut

B: Kuva: Tunnetut kieltoaloitteet ja rajoitteet muutamassa Euroopan maassa. (lähde EuFIAs jäsenmaat)

C: Kuva: Yhteenvedo silmävammoista, toimintaympäristöstä, lakipuitteista ja ilotulitepaloista (PITE tilasto)

D: Lista: CEN kielletyt ilotulitekemikaalit (CEN standardit)

E: Kuva: Sairaalahinkotilastoa Irlannista (HIPE data, Irlanti, BFA avustuksella)

F: Kuva: Lehdistömateriaalia Irlannista. Sisältää videolinkit (Lähde: British Fireworks Association)

Pyro- ja Ilotulitustaiteen Edistämisyhteisö ry. (PITE ry) on toimialan ja alan ammattilaisten yhdistys, joka edistää turvallista ja vastuullista pyroteknisten tuotteiden ja ilotulitteiden käyttöä tekemällä proaktiivista yhteistyötä alan toimijoiden, viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tuotteiden turvallisuuden kehittämiseksi, haittojen vähentämiseksi ja alan taiteellisten arvojen edistämiseksi.